

Sílvia Munt

M'agrada transmetre als espectadors, ja sigui com a actriu o com a directora

La pròxima temporada dirigirà teatre i cinema. La seva solida carrera d'actriu li permet treballar darrere una camera i dels escenaris mentre continua escrivint alguns guions per a *telemovies*. Exigeix tant del teatre que no serà fàcil veure-la en un escenari. Pel que fa al cinema, l'actriu i cineasta opina que aquest art necessita molta més ajuda institucional

Text: Pep Tugues / Fotos: Xavier Bertral

Sílvia Munt fa força temps que no trepitja un escenari teatral: des de l'última representació d'*Angels a America*, dirigida per Josep Maria Flotats. Del 1997 fins avui s'ha dedicat bàsicament al cinema: ha dirigit els curtmetratges *Déjeme que le cuente* i *Lalia*, els telefilms *Quia* i *Les filles de Mohamed* i el llargmetratge documental *Elena Dimitrievna Diakonova. Gala*. Com a actriu, ha fet quatre pel·lícules i ha treballat a la televisió francesa. Explicar històries, dirigir-les i mostrar-les a la pantalla és el que més l'apassiona en aquests moments, encara que no descarta tornar a fer teatre. Sílvvia Munt se sent

-La subscric totalment. És més: quan vaig a treballar a llocs on no hi ha mar, el trobo a faltar. Com necessito veure la me va família. L'entorn no és tant la patria, que és molt relatiu, sinó elloc, els amics, les persom:s que estimes. La meya patria és qualsevolloc que tingui mar. 1

-La subscric totalment. És més: quan vaig a treballar a llocs on no hi ha mar, el trobo a faltar. Com necessito veure la me va família. L'entorn no és tant la patria, que és molt relatiu, sinó elloc, els amics, les persom:s que estimes. La meya patria és qualsevolloc que tingui mar. 1

vertigen emocional i físic. No hi estic tan còmoda. A prop del mar em sento vivificada, perquè és pla. Em sento segura. I també perquè em vaig criar al mar. Vaig néixer a Barcelona, però la meva infància la vaig passar a Las Palmas de Gran Canaria.

- Va aprendre abans a nedar que a caminar?

- Gairebé. Ens criàvem a la platja, a la sorra. L'olor que desprèn el mar, els vaixells, tot aquest ambient, és idíl·lic per a mi, i em dóna tranquil·litat d'esperit. Em sento dins el meu entorn. La meva vida té mar per totes bandes.

- Gaudi va dir: "La visió del Mediterrani constitueix per a mi una necessitat".

- La subscric totalment. És més: quan vaig a treballar a llocs on no hi ha mar, el trobo a faltar. Com necessito veure la meva família. L'entorn no és tant la patria, que és molt relatiu, sinó el lloc, els amics, les persones que estimes. La meva patria és qualsevol lloc que tingui mar. amb més raó si és el Mediterrani. M'és necessari tan sentimentalment com biològicament.

- Li passa el mateix quan és al desert?

- Sí. Són llocs on estic molt bé amb els meus pensaments. També és pla:.

especialment orgullosa dels seus dos Goyas, per *Lalia*, com a directora, i per *Alas de mariposa*, com a actriu.

- Què dirigirà primer, la temporada que ve? Cinema o una peça teatral?

- Tinc dos projectes: un de cinema i un de teatre, i espero que per calendari els pugui fer tots dos.

- Li agrada el mar?

- Molt. Si em vull sentir bé, me'n vaig al mar. La muntanya no em va tan bé. Les altures em fan

em sento vivificada, perquè és pla. Em sento segura. I també perquè em vaig criar al mar. Vaig néixer a Barcelona, però la meva infància la vaig passar a Las Palmas de Gran Canaria.

- Al Sàhara hi ha anat diverses vegades. Una d'aquestes va ser per enregistrar una pel·lícula...

- Vaig conèixer el desert quan hi vaig anar a rodar *Los baúles del retorno*, durant dos mesos. Vaig viure amb ells i vaig comprendre la seva manera d'entendre la vida, tan generosa. Hi vaig tornar per fer el curtmetratge *Lalia*, després de tenir les meves criatures. He intentat posar el meu granet de sorra perquè es conegui aquella realitat, el problema del poble sahraui arreu del món. És un curt que s'ha vist en més de 50 països. La darrera vegada que vaig anar als campaments de refugiats de Tinduf va ser per inaugurar-hi el primer festival de cinema internacional, el novembre passat. Fa 9 anys que conec aquest poble, i cada vegada que hi vaig noto que estan una mica més desesperançats. Tanta injustícia ens ha de produir molta tristesa.

- Sílvia Munt, l'any 1981, va ser una de les primeres actrius que van patir la fama de la televisió, amb la Colometa, de La plaça del Diamant.

- Va ser una gran impacte. Era la primera sèrie a nivell nacional. I és que un actor es pot passar la vida fent teatre i poca gent et reconeix; en canvi si surts a la televisió, és una bogeria. Vivim un moment en que les persones mediatiques són les que surten a la tele, encara que només sigui perquè se n'han anat al llit amb un famós. Es desencisador.

- La Plaça del Diamant, que ara es farà en teatre, era una historia del nostre país, molt nostra.

- Va impactar molt perquè el text és fantàstic, i la Colometa va arribar a tothom. Les histories locals poden ser molt universals, ja que els conflictes humans són els mateixos arreu.

- Què li aporta a un actor fer una sèrie a la televisió?

- Sobretot, popularitat. Es treballa d'una manera molt immediata. Agafes agilitat i guanyes diners. Però t'ha d'atraure, això. Per a mi hi ha altres coses més importants.

- Fa més de set anys que no puja a un escenari com actriu. Per què?

- La vida m'ha portat cap a una altra banda, cap al cinema. I si torno a fer teatre, m'agradaria que fos amb l'obra, el director i de la manera que jo vulgui. Sense grans escarafalls. El teatre, que m'agrada molt, ha de ser sincer i, sobretot, ha de valorar el text i l'actor. La posada en escena ha d'estar al servei de l'obra i no a l'inrevés.

- Però es podria pensar que vostè vol fugir del teatre...

- Estimo tant el teatre que, si torno a fer-ne, ha de ser perquè em sedueixi moltíssim el projecte. No tinc la necessitat de pujar a escena per demostrar alguna cosa. I tampoc fujo del teatre, perquè n'he fet molt!

- Concretament, 18 muntatges teatrals i algun, com *El trio en mi bemoll*, va estar dos anys i mig en cartellera. Però també és cert que els últims en que va participar van ser obres molt dures, com *La mort i la donzella*, d'Ariel Dorfman.

- Sempre m'han tocat papers molt macos, però molt durs. Recordo també amb molta estimació *Cartes d'amor*, que crec que transmetia sensacions i emocions als espectadors d'una manera molt subtil. De *Les tres germanes*, de Txékhov, n'estic molt orgullosa i vaig gaudir molt assajant-la amb el director Pierre Romans. El procés va ser extraordinari. Tenir un bon director és excepcional.

- El teatre ha de ser artesanal?

- La distancia molt curta amb l'espectador és fonamental en teatre. Això, però, no vol dir que no hi hagi d'haver sales grans. Aquestes són per a un altre tipus de teatre, com els musicals, el teatre més èpic, etcètera. El teatre fet en sales petites agafa, per mi, una dimensió més interessant. El teatre ha de ser transmissió de sentiments. L'actor no ha de cridar, sinó que ha de transmetre el text amb naturalitat. El teatre és matisos, veritat i intimitat, i l'espectador ha de veure l'expressió de l'actor, sentir-li la respiració. No s'ha de desvirtuar la química necessària del directe; si no, prefereixo el primer pla cinematogràfic.

- Es planteja tornar a tenir una companyia pròpia?

- No. Ja ho he passat. És un preu massa alt. Això no vol dir que no sigui possible fer un teatre privat amb pocs personatges i que pugui autoalimentar-se. En el meu cas, vaig patir moltíssim. Va ser una bogeria de joventut: vam començar amb una obra com *Ondina*, amb 30 personatges a escena.

- Al teatre li han donat més papers dramàtics i tràgics que còmics, tot i que vostè té molt sentit de l'humor.

- *El trio en mi bemoll* era una comèdia romàntica, però és cert que en la majoria dels espectacles que he fet he interpretat papers dramàtics i tràgics. M'agrada molt riure, però també plorar.

- Com a actriu, acaba de rodar la telemovie *Las palabras mágicas*, on interpreta la mare d'una noia de 17 anys amb síndrome de Down. A la primavera, l'espera la pel·lícula *Remake*, de Roger Gual.

- A *Las palabras mágicas* faig de mare de dos fills, que treballa i s'ha quedat viuda. Va ser molt interessant treballar amb aquesta noia amb síndrome de Down. És una actriu fantàstica, sincera i directa. *Remake* és una història explicada per la generació que ara estan entre els 25 i els 30 anys, i com aquests veuen els seus pares, que van ser *hippies*; és una crítica ferotge a tota una època de llibertat i on tot estava permès. És una pel·lícula necessària. Enmig he escrit el guió d'una telemovie, que es diu *Sembla mentida*, que és la història d'una dissenyadora que obre una botiga fashion i moderna al Born. Trobem la barreja, la contraposició de la persona adinerada enfrontada a les persones humils que poden viure en aquell barri de Barcelona. Tinc ganes de seguir parlant d'aquests fenòmens globals que passen a casa meva, perquè és una tema universal.

- De projectes no n'hi falten...

- És cert, però s'han d'aixecar, i no és fàcil. Com ja deia Fernando Fernán Gómez, als actors, el que ens preocupa és que menjarem d'aquí a dos mesos.

- Des que és mare té més facilitat per escriure?

- No té res a veure. Tinc molt menys temps, però a partir dels 40 anys tens una necessitat imperiosa de fer moltes més coses, a pesar que sempre he sigut molt inquieta i escriure em dona una satisfacció immensa. He estipulat un horari per escriure: les tardes de cinc a nou, sempre amb la meva col·laboradora, Eva Baeza.

- Com veu el cinema al nostre país?

- Portem un any molt dolent i esta tot molt parat. A Catalunya, el cinema està per darrere de totes les altres arts. Hi ha preocupació pel teatre, per les arts plàstiques, fins i tot per la música i per la dansa, però el cinema esta sota mínims, amb un panorama desolador. Les telemovies són una bona iniciativa i és un gènere que té moltes possibilitats com a cinema per a televisió. Però es fa massa poc cinema al nostre país. Tenim aquesta assignatura pendent i tenim creadors per fer-ho bé, hi ha actors i actrius amb molt de glamur i molt de talent, i molt bons tècnics. Falta una preocupació política per reivindicar un cinema propi.

- El seu cinema es pot qualificar de minoritari?

- Curiosament, *Quia* va tenir una bona audiència: un 20 per cent, que és molt per a una telemovie. *Les filles de Mohamed* va ser la telemovie més vista del 2003, amb un 23 per cent de quota de pantalla. Per tant, això no és una minoria. *Gala* sí que ho és, perquè és un documental; i així i tot ha tingut molt bona acceptació i va estar tres mesos a la cartellera de Barcelona, i ja porta tres premis. Crec que no sóc difícil, perquè ja no ho sóc jo mateixa. M'agrada transmetre: és la meva màxima aspiració, ja sigui com a actriu o com a directora. Faig productes que sento que he de fer.

- És molt intuïtiva, a l'hora de treballar?

- Bastant. No necessàriament s'han de seguir les regles dels gèneres, sinó que aquestes hi són per saltar-se-les.

- La seva formació francesa ha permès que treballés com a actriu a França.

- De fet he treballat més allà que aquí en aquests darrers quatre anys. Sempre va bé dominar més d'una llengua. He fet *L'ainé des Ferchaux* i *Le meilleur commerce du Monde*.

- Les seves tres filles és el més important del món?

- Sí, absolutament. Si et vols donar als altres, has de tenir les piles ben alimentades i no perdre't de vista a tu mateix. I quan s'és pare o mare, mai s'ha de caure en l'error de demanar el retorn d'allò que has donat. Només hi ha una direcció. I si hi ha retorn, propina, com deia en Pla.

- Una de les seves virtuts és saber escoltar?

- Desitjo que sigui així. La gent que sap escoltar és la que val la pena. Sense escoltar no s'aprèn res nou i no es va cap endavant. El soliloqui no porta a res interessant. Per això la professió d'actor pot resultar tramposa, perquè es pot convertir en un soliloqui.

- Com a actriu, ¿sempre té la sensació que començar des de zero?

- Sempre. Hi ha una tècnica que vas adquirint, però per a la professió d'actor o d'actriu el més important és la sinceritat, una espècie d'innocència, de certa inconsciència on es produeix el millor d'un mateix, i això, amb el temps, es va perdent. S'acumulen una sèrie de crosses, però aquestes no fan interessant la feina d'actor. Aquest s'ha de llançar cada actuació al precipici. L'experiència fa que la seva feina sigui menys arriscada i, per tant, menys interessant. Per això, sempre que sigui possible, s'han d'eliminar les crosses.

- ¿Amb això vol dir que, com més passa el temps, l'actor té més inseguretat?

- No et fills d'aquell actor que, a pesar de l'experiència, no tingui un respecte al públic en directe o davant del crit d'*acció*. Amb els anys, creix el respecte perquè ets molt més conscient del que fas malament i del que no pots fer.

- L'any 1977 va fer *El somni d'una nit d'estiu*; abans hi va haver el Grec del 76. Ha passat molt de temps i ha canviat molt tot-

- Molt. I no tant! Era molt jove quan va morir Franco, i visc la meua etapa d'adult en una democràcia. Et fies de la política; et desencantes; te'n tornes a fiar... Saps que sense política no es pot fer res; i amb política tampoc. He passat, com tots o la majoria, per totes les etapes.

- I en un nivell més personal?

- Crec que no he deixat de tenir dins meu una nena petita inconscient, fràgil i tossuda, molt tossuda.

- I en teatre?

- És cert que ha canviat molt, però encara hauria de canviar més. Tenint en compte que el paradís no existeix, tenim un teatre sanejat, però podem aspirar a molt més. Personalment, el teatre que m'interessa és el que es preocupa pel text i pels actors, emparats per un director que sap escoltar.

- No tots els directors saben escoltar?

- És que saber escoltar no és estar callat.

- Està contenta amb el canvi polític a Catalunya i a l'Estat espanyol?

- Per la meua banda sí. Ja sé que tindrem desencants, que no tot és possible, però necessitem creure que la vida i l'estructura social i política poden ser i han de ser millors. Ho necessitem, perquè el desencís i el dolor poden arribar a ser reaccionaris. El principi del final de les esperances és pensar que no es pot canviar res. Les individualitats existeixen, tenen el seu lloc. És possible canviar, encara que és molt difícil. És possible fer un món un mica més just, menys insensible, que escolti més. La prepotència de qualsevol color no porta enlloc. L'alternança de poder sempre és bona.

- Creu en l'ésser humà?

- Quan començo a trontollar, penso en totes les coses bones que ha fet, que són moltes. Hi crec perquè va inventar la música i l'art, en general, la seguretat social i l'escola pública. La música és per a mi molt necessària, com el mar. Però que tothom pugui curar-se i estudiar és tan o més important. I qualsevol sistema ha de recolzar aquests grans avanços com són la cultura i les necessitats bàsiques cobertes.

Autobiografia

"Vaig néixer a Barcelona, al Clot, dins el si d'una família molt barrejada i fruit del mestissatge. Aquest fet va determinar la meua manera de ser i entendre la vida. La meua mare és francesa, de família canària i pare cubà; el meu pare és català. Això farà que la meua primera infància transcorri a Canàries i després a Barcelona. Mentre que els estius els passava al sud de França. He estat sempre molt urbana, malgrat que fa vint anys que visc a Valldoreix. M'agrada la ciutat, amb els seus inconvenients i al·licients. No és casualitat que les dues pel·lícules que he fet com a directora estiguin rodades al centre urbà de Barcelona. Vaig fer els meus estudis a les escoles franceses, i crec que era una bona estudiant. Des de molt petita també em van apuntar a fer ballet. Amb 16 anys, em vaig quedar a Canàries a ballar i va iniciar-se la meua insospitada carrera de ballarina al Ballet Gelu Barbu, com a professional. Perquè mai m'he plantejat ser actriu ni ballarina: volia ser metge, com el meu avi. Una malaltia em trasllada una altra vegada a Barcelona, i ja m'hi quedo. Fundem el Ballet Alicia Pérez Cabrero... El 1977 vaig participar com a actriu a *El somni d'una nit d'estiu*, interpretant Puck, dirigida per Jordi Mesalles i Juanjo Puigcorbè. Va ser una època molt pletòrica, on tot era possible i hi havia una gran eferescència de llibertat. Ballava i feia teatre, alhora que havia deixat els estudis de psicologia. I va arribar *La plaça del Diamant*, perquè en Peón Coromina, productor, em va posar com una de les moltes candidates que hi havia per interpretar la Colometa. I em va tocar a mi. A partir d'aquí, vénen 43 pel·lícules i 18 obres teatrals. Enmig formo una companyia pròpia de teatre, una etapa especialment dura i enriquidora de la meua vida. Però mai més he volgut ser empresària. He continuat amb el teatre i el cinema, bàsicament. Fa nou anys vaig començar a dirigir cinema, encoratjada per la gent del meu entorn, com el meu amic Fernando Trueba i el meu marit Ramon Madaula, especialment. Així comença una etapa en la qual puc fer, escriure i rodar el que vull i sento".

Una vida sòlida

"La vida és curiosa –reflexiona Sílvia Munt-, perquè et va empenyent cap allà on has d'anar. A mi sempre m'ha passat així. La vida m'ha esperonat a fer les coses, fins i tot a fer d'actriu. No m'ho vaig plantejar mai, i d'una manera molt subtil m'hi vaig trobar, i va sortir bé. Això m'ha dut a dirigir, i veurem quantes coses més em té preparades". Va començar ballant, és actriu i des de fa nou anys també dirigeix cinema. Aquesta temporada segurament també dirigirà teatre. Ara voldria combinar totes aquestes facetes amb una premissa fonamental: fer allò que li interessa i sobretot que comuniqui amb el públic. Des que és directora de cinema mira la llum d'una altra manera. Diu que és feliç darrera d'una càmera: "Quan dirigeixes treballes molt i no se't veu. Estàs amagada i m'agrada. Ara també ho intentaré fer al teatre. Si es té clar el que es col·loca a explicar i t'envoltes de professionals adients, tot és relativament fàcil. Tot també ha de fer olor de veritat". Prefereix mirar que no que la mirin, Mai ha guardat res del que s'ha publicat sobre ella, però el seu tiet li va fer uns àlbums. Fa poc ho van mirar amb les seves filles i reconeix que es va introduir en un túnel del temps impressionant. " Va ser una tarda extraordinària. I

vaig recordar que el teatre m'agradava molt". Però cap de les seves filles vol ser actriu. Segurament per culpa d'aquest ofici, la seva mare ha estat absent, i la més gran sobretot ja patit el fenomen de la popularitat, malgrat que Sílvia Munt i Ramon Madaula sempre han lluitat molt, amb unghes i dents per mantenir la seva vida privada fora de cap cercle informatiu. Sílvia Munt, amb els seus ulls grans i verds, creu que hi ha tants artistes entre el públic com els que són a l'escenari o la pantalla. Per ella, la sensibilitat es transmet i es rep. Els artistes han de transmetre però el públic també n'ha de tenir per rebre-la. Sempre vital i majoritàriament optimista, fer d'actriu l'ha fet una persona que ha viscut moltes vides, i això comporta més alegria, però també més tristesa, més dubtes i més incògnites. Mai ha tingut somnis a nivell d'ambició professional, potser perquè de molt jove va tenir la possibilitat de fer un personatge mediàtic, molt popular, amb 23 anys. "El meu somni era passar-m'ho bé", diu. El seu somni sempre ha estat fer el que tenia ganes de fer i no el que no volia fer. I ho està aconseguint. Va tenir la necessitat de posar-se darrere d'una camera: "Una necessitat absoluta i total" Però seguirà sent actriu, de cinema i telefilms segur, el teatre haurà d'esperar una mica més. No escriurà teatre, perquè és "infinitament més difícil que escriure un guió de cinema". Fa nou anys que va fer un canvi professional, i ara està també a punt de fer-ne un altre, i això inclou dirigir teatre, i a la llarga també interpretar-ne. Comença a obrir aquesta porta que va tancar fa temps, de moment, en el terreny de la direcció. Sílvia Munt és una sòlida professional, però encara és més sòlida com a dona.

